

ธรรมนูญสภาประชาสังคมไทย พ.ศ. ๒๕๖๓

โดยที่เห็นเป็นการสมควรให้จัดตั้งสภาประชาสังคมไทยขึ้น ให้เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่สถาบันกลาง และเป็นกลไกเชื่อมโยงการทำงานแบบสานพลังขององค์กรภาคประชาสังคมที่หลากหลาย เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศและสังคมไทยอย่างยั่งยืน

ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ข่ายงานชุมชนท้องถิ่นและประชาสังคม ๗๖ จังหวัดและ ๖ พื้นที่โซนของกรุงเทพมหานคร ร่วมกับคณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมของวุฒิสภาและสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้พัฒนากรอบแนวคิดการจัดตั้งและจัดทำร่างธรรมนูญสภาประชาสังคมไทยขึ้น

ต่อมา ในคราวเวทีการประชุมสมัชชาองค์กรภาคประชาสังคม เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมใหญ่ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี คณะผู้แทนเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม จำนวน ๖๗ องค์กร อันประกอบด้วยกลุ่มองค์กรชุมชนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชนอิสระ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรวิชาชีพและกลุ่มอาชีพ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เข้าร่วมการประชุมได้มีฉันทมติเห็นชอบธรรมนูญสภาประชาสังคมไทย ให้เป็นกรอบแนวทางในการจัดตั้งและดำเนินงาน พร้อมทั้งมีการร่วมลงนามในท้ายคำประกาศเจตนารมณ์ดังกล่าว

ธรรมนูญสภาประชาสังคมไทย พ.ศ. ๒๕๖๓ ประกอบด้วย ๕ หมวด ๒๑ ข้อ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ให้มีองค์กรอิสระเป็นศูนย์ประสานงานขององค์กรภาคประชาสังคม เรียกชื่อว่าสภาประชาสังคมไทย ชื่อย่อว่า สปสท. ชื่อภาษาอังกฤษว่า Civil Society Council of Thailand ชื่อย่อว่า CSCT

ข้อ ๒ องค์กรสมาชิกตามประกาศรายชื่อท้ายธรรมนูญ ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาประชาสังคมไทย รวมทั้งบุคลากรในสังกัดองค์กรสมาชิก ยอมรับผูกพันและปฏิบัติตามธรรมนูญฉบับนี้

ข้อ ๓ ในธรรมนูญนี้

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายถึง กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ของประชาชนหรือคณะบุคคลซึ่งมีจิตสำนึกคุณธรรมเพื่อส่วนรวมที่รวมตัวกัน ด้วยความสมัครใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมอันเป็นสาธารณประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมเป็นสำคัญ

“สภา” หมายความว่า สภาประชาสังคมไทย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการสภาประชาสังคมไทย

“ประธาน” หมายถึง ประธานคณะกรรมการสภาประชาสังคมไทย

“รองประธาน” หมายถึง รองประธานคณะกรรมการสภาประชาสังคมไทย

“เลขาธิการ” หมายถึง เลขาธิการคณะกรรมการสภาประชาสังคมไทย

“กรรมการ” หมายถึง กรรมการสภาประชาสังคมไทย

“**เหรียญกษาปณ์**” หมายถึง กรรมการที่รับผิดชอบการเงินการบัญชีของสภาประชาสังคมไทย

“**สมาชิกก่อตั้ง**” หมายถึง องค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีผู้แทนร่วมลงนามในท้ายประกาศเจตนารมณ์การจัดตั้งสภาประชาสังคมไทย เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมใหญ่โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี

“**สมาชิก**” หมายถึง องค์กรเครือข่ายที่เป็นสมาชิกสภาประชาสังคมไทย

“**ผู้แทน**” หมายถึง ผู้แทนองค์กรเครือข่ายที่เป็นสมาชิกสภาประชาสังคมไทย

“**ข้อบังคับ**” หมายถึง ข้อบังคับสภาประชาสังคมไทยว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

“**ระเบียบ**” หมายถึง ระเบียบของสภาประชาสังคมไทยว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ เพื่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

ข้อ ๔ สภาประชาสังคมไทยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นสถาบันตัวแทนขององค์กรภาคประชาสังคม
- (๒) เป็นพื้นที่กลางของสมาชิกในการพัฒนา ผลักดัน และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ
- (๓) ส่งเสริมบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมในการปฏิรูปประเทศไทยและเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศและชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- (๔) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคประชาสังคมทุกรูปแบบ ทุกพื้นที่ และทุกระดับ
- (๕) เสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การเมืองภาคพลเมือง และกระบวนการนโยบายสาธารณะที่เกิดจากความริเริ่มของสังคม

ข้อ ๕ สภาประชาสังคมไทยมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรภาคประชาสังคมที่เป็นสมาชิก ให้เป็นไปตามค่านิยมหลักขององค์กรภาคประชาสังคม และข้อบังคับหรือระเบียบอื่น ซึ่งตราขึ้นตามธรรมนูญหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๒) ให้ความรู้ การศึกษาอบรมและพัฒนาทักษะในด้านวิชาการและการบริหารจัดการแก่สมาชิก
- (๓) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมและกิจการของสภาประชาสังคมไทยออกสู่สาธารณะอย่างสม่ำเสมอ

(๔) พัฒนา ผลักดัน และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

ข้อ ๖ สภาประชาสังคมไทยอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ค่าบำรุงจากสมาชิก
- (๒) ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์
- (๓) เงินอุดหนุน ช่วยเหลือ และรายได้อื่นจากการระดมทุนเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์
- (๔) ดอกผลจากเงินตาม (๑) (๒) และ (๓)

หมวด ๒ สมาชิก

ข้อ ๗ สมาชิกแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) สมาชิกก่อตั้ง ได้แก่ องค์กรเครือข่ายที่ได้ร่วมลงนามในท้ายประกาศเจตนารมณ์การจัดตั้งสภาประชาสังคมไทย เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมใหญ่โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรีและยังคงดำเนินกิจการองค์กรและเครือข่ายนั้นอยู่อย่างต่อเนื่อง

(๒) สมาชิกสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร เครือข่าย ของประชาชนหรือคณะบุคคล ที่สมัครเป็นสมาชิก และผ่านการรับรองตามข้อบังคับสภาประชาสังคมไทย

ข้อ ๘ สมาชิกมีหน้าที่

(๑) สนับสนุนกิจกรรมของสภาประชาสังคมไทยและการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ

(๒) ส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะและค่านิยมการเป็นอาสาสมัครภายในองค์กร และระหว่างองค์กร เพื่อการพัฒนาสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

(๓) ยึดถือค่านิยมหลักของสภาประชาสังคมไทย ในการทำงานและประพฤติปฏิบัติ

ข้อ ๙ สมาชิกต้องร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจที่กำหนดถึงพันธะสัญญาของสมาชิกที่มีต่อสภาประชาสังคมไทยทุก ๆ ๒ ปี ภายในระยะเวลา ๓๐ วัน ก่อนการเลือกตั้งกรรมการสภาประชาสังคมไทยชุดใหม่ และให้มีผลผูกพันตลอดระยะเวลา ตามวาระของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ สมาชิกต้องปฏิบัติตามธรรมนูญ ข้อบังคับ หรือระเบียบอื่นของสภาประชาสังคมไทย

ข้อ ๑๑ สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

(๑) ไม่ลงนามในบันทึกความเข้าใจตามข้อ ๙

(๒) เลิกกิจการ

(๓) ไม่ปฏิบัติตามมติของสภาประชาสังคมไทย และคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของคณะกรรมการทั้งหมดให้พ้นจากสมาชิกภาพ

หมวด ๓ การบริหารสภาประชาสังคมไทย

ข้อ ๑๒ ให้สภาประชาสังคมไทยมีกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสภาประชาสังคมไทย” จำนวน ๑๗ - ๒๗ คน ประกอบด้วยกรรมการที่มาจากผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสภาตามข้อบังคับ

จำนวนกรรมการควรคำนึงถึงสัดส่วนหญิงชายและเพศสภาพ ประเภทขององค์กรภาคประชาสังคม และมิติในเชิงพื้นที่ภูมิภาคอย่างเหมาะสม

ให้คณะกรรมการดำเนินการเลือกตั้งกันเองเพื่อดำรงตำแหน่งประธานหนึ่งคน รองประธาน เลขาธิการ เหนรัญญิก และกรรมการตำแหน่งอื่นตามความจำเป็น

ให้ประธานเป็นผู้กระทำการแทนสภาประชาสังคมไทยในการติดต่อกับบุคคลภายนอก แต่ประธาน อาจมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะในกิจการใดก็ได้

ให้รองประธานกระทำการแทนเมื่อประธานไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้แล้วแต่กรณี หากประธาน หรือรองประธานไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการผู้มีอาวุโสสูงสุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสภาประชาสังคมไทยโดยมีเลขาธิการทำหน้าที่บริหารสูงสุด

วิธีการได้มาซึ่งกรรมการในวาระสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาประชาสังคมไทย

ข้อ ๑๓ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี นับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้งตามข้อ ๑๒ แต่จะดำรง ตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ ๑๔ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ออกตามวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๙

(๕) องค์กรที่สังกัดหยุดดำเนินกิจการ หรือกรรมการจากองค์กรนั้นย้ายสังกัดและต้นสังกัดพ้นสภาพ สมาชิกตามข้อ ๑๑ เฉพาะกรณีกรรมการมาจากข้อ ๑๑ (๑) (๒) (๓)

(๖) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและคณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(๗) ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย

(๘) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิด ลหุโทษ

(๙) เป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นผู้วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน ไม่ สมประกอบ

ข้อ ๑๕ กรณีที่มีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการให้มีผู้มาดำรงตำแหน่งแทน ตามประเภทของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งใน ข้อ ๑๔ เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึง ๖๐ วัน และให้กรรมการ ที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๖ ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยทุก ๒ เดือนและกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลอื่น เข้าประชุมแทนมิได้

ประธานอาจเรียกประชุมเมื่อมีเหตุผลสมควร หรือโดยคำร้องขอของกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดก็ได้

การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงถือเป็นองค์ประชุม และให้ประธานทำหน้าที่ประธานการประชุม

การประชุมคณะกรรมการ อาจดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบปกติและการประชุมแบบออนไลน์ หรือแบบผสมผสาน

ข้อ ๑๗ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกิจการของสภาตามวัตถุประสงค์

(๒) ออกข้อบังคับสภาประชาสังคมไทยตามที่กำหนดในธรรมนูญนี้

(๓) จัดให้มีสำนักงานที่ทำหน้าที่เลขานุการสภา

(๔) จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญของสภาเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง และอาจมีการจัดประชุมใหญ่วิสามัญได้ตามความจำเป็น ตามข้อบังคับสภาประชาสังคมไทย

(๕) พิจารณาการเป็นสมาชิก

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรม คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่น ๆ เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ของสภาประชาสังคมไทย เว้นแต่กิจการที่มีลักษณะหรือสภาพที่สภาไม่อาจมอบหมายให้กระทำแทนได้

(๗) พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้งหรือปัญหาใดที่มีได้ตราไว้ในธรรมนูญนี้หรือปัญหาการบังคับใช้ธรรมนูญนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าวให้เป็นที่สุด

(๘) จัดทำรายงานประจำปีของสภาประชาสังคมไทยเผยแพร่ต่อสาธารณะ

หมวด ๔

ค่านิยมหลักสภาประชาสังคมไทย

ข้อ ๑๘ ค่านิยมหลักของสภาประชาสังคมไทย ประกอบด้วย

(๑) มีจิตอาสาสาธารณะ และไม่ทนต่อการทุจริต

(๒) รักษาความเป็นอิสระจากอำนาจรัฐและอำนาจทุน

(๓) สนับสนุนกิจกรรมประชาธิปไตยทางตรงและการมีส่วนร่วม ที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเมืองระบบตัวแทน

(๔) ยึดถือในหลักคุณธรรม ความดี ความงาม ความถูกต้อง

(๕) โปร่งใส มีธรรมาภิบาล

(๖) พึ่งตนเองและพึ่งพากันเอง ยึดหลักภราดรภาพ

(๗) เรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ พัฒนาและปรับปรุงตัวอยู่ตลอดเวลา

- (๘) สร้างสังคมแบบเครือข่าย
- (๙) เคารพกฎหมายและกติกาสังคม

ข้อ ๑๙ ผู้บริหารขององค์กรเครือข่ายสมาชิกสภาประชาสังคมไทย มีหน้าที่ในการนำค่านิยมหลักของสภาประชาสังคมไทยไปเป็นกรอบแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมในการทำงานและกำกับดูแลการประพฤติปฏิบัติของบุคลากร

หมวด ๕

การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญ

ข้อ ๒๐ การแก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญนี้ให้เป็นอำนาจของสภาประชาสังคมไทย โดยการเสนอของกรรมการและสมาชิก ด้วยมติให้แก้ไขเพิ่มเติมธรรมนูญนี้ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๓ ใน ๔ ของจำนวนสมาชิกที่ประชุม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๑ ในระยะเริ่มต้น ให้ที่ประชุมของสมาชิกก่อตั้งสภาประชาสังคมไทย ทำหน้าที่สภาประชาสังคมไทยเพื่อเลือกคณะกรรมการชั่วคราว จำนวน ๑๑ คน เพื่อดำเนินการจัดทำข้อบังคับสภา และเลือกตั้งคณะกรรมการสภา ตามที่กำหนด ภายในระยะเวลา ไม่เกิน ๖ เดือน นับแต่ประกาศใช้ธรรมนูญนี้

ข้อ ๒๒ ให้สมาชิกก่อตั้งมีสถานะเป็นสมาชิกสามัญ หลังจากมีคณะกรรมการตามข้อ ๒๑

ข้อ ๒๓ ให้ประธานที่ประชุมสมาชิกก่อตั้งสภาประชาสังคมไทย ลงนามประกาศใช้ธรรมนูญนี้

ข้อ ๒๔ ธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(ดร.ชำนาญ วัฒนศิริ)

ประธานสภาประชาสังคมไทย